

Historielagsnytt

Bygdesamlingen

Se s. 16-17

Kristansen tømmerkjøring - Se s. 10

Hauk 4 H- Se s. 12

Bomann demning - Se s. 22

Skoger og Konnerud
Historielag

Hei

«Det gror i våre spor» eller retttere sagt, i sporene til grunnleggerne av Historielaget. Den største sak laget arbeidet med i den første perioden var registrering og innsamling av gammelt gårdsredskap, («Vi ser tilbake» 1980,) oppbevart på Mellom Borge og fikk etter hvert navnet Bygdesamlingen. Her var det mye aktivitet gjennom mange år, men etter hvert dabbet det av. Sommeren 2021 kom ideen opp om å danne en egen komite, med ønske om å revitalisere samlingen og øke aktiviteten. Det har vært en suksess! Komiteen har ryddet, vasket og restaurert, men ikke minst tømt kjelleren og lagt gulv og en hylle langs veggen som gir plass til mange gjenstander, - et imponerende arbeid. I tillegg har komitemedlemmene hatt mange gode ideer og innspill til hvor-

dan øke interessen og bruken av samlingen. Og nå har det blitt aktivitet der igjen, ikke bare mens komiteen jobber. Vestbygda skole er på årlig besøk, - et liknende samarbeid med Skoger skole er under planlegging og andre nærskoler står for tur. I mai ønsker vi Skoger Pensjonistforening velkommen, og andre lag og foreninger er også velkomne til å besøke oss.

Apropos gro i våre spor; til årsmøtet kom den en e-post fra Halvor på 11 år, ganske nylig familiemedlem. Han var svært interessert i historie og foreslo å lage en podkast for historielaget gjennom å intervju eldre medlemmer som kunne fortelle om livet i «gamle dager». Dette vakte begeistring både i styret og generelt på årsmøtet, og denne gangen var det ikke bygdesamlingen

som ble revitalisert! Heldige oss som har ungdom som Halvor å samarbeide med og tar han kontakt for å intervju DEG, håper jeg du sier ja!

Men innen du får en liten mulighet til å bli podkast-kjendis, får du på baksiden av bladet invitasjon til våre arrangementer det siste halvåret. Håper vi ses!

GOD
SOMMER!

Hilsen Hanne

Hanne S. Fretheim.

Årsmøte på Sørvangen 14/3-2024

Det var mange som hadde møtt opp på Historielagets årsmøte og her er oversikt over de som ble valgt inn.

STYRET 2024

Leder	Hanne Fretheim
Nestleder	Rune Frøiland
Sekretær	Linda Skjeldrum
Kasserer	Tomm-Harald Andersen
Styremedlem	Kåre Odden
Styremedlem	Steinar Knutsen
Styremedlem	Liss Irene Prøis
Varamedlem	Jakob Vik

ARRANGEMENTSKOMITÉEN

Leder	Randi Engen Andersen
	Marit Holmen
	Ola Rypås
	Tore Engen
	Henning Borge
	Ann Elisabeth Engen
	Anne Rypås

FOTOKOMITÉEN

Leder	Ingar Steen
	Torill Juel
	Nils Borge
	Tom Hayden
	Per Runar Thoresen

IT-KOMITÉEN

Leder	Liss Irene Prøis
	Håkon Knappen

BYGDESAMLINGEN PÅ BORGE

Trine Borge Johansen	
Leder	Torill Juel
	Hans Jørgen Juel
	Sverre Rød
	Ingar Steen
	Trygve Fretheim
	Hans Gundesø

DRAMMEN KOMMUNE NAVNEKOMITÉ (RRFIN)

Torill Juel

REDAKSJONSKOMITÉEN

Redaktør	Tone Sverreson Ørmen
	Halldis Christiansen Sørby
	Øivind Kaspersen

KUMINGRUPPA (KULTURMINNEGRUPPA)

Leder	Per Runar Thoresen
	Tom Hayden
	Erik Bjørnløv-Larsen

RØNNEHUE-STYRET

Dugnadsleder	Bjørn Syvertsen
Fra SKH-styret	Jacob Vik
Selvik Bruk	Maria Björck

STI OG BOPLASSKOMITÉEN

Leder	Tore Skjeldrum
	Hans Gundesø
	Erik Bjørnløv-Larsen

SKJELDRUMSAGA- KOMITÉEN

Drift og vedlikehold	
Leder	Erik Juel
	Svein Johansen
	Willy Johansen

DISTRIBUSJONGRUPPA

Leder	Per Runar Thoresen
	Hans Myhre
	Knut Ingar Samuelsen
	Erik Andreassen

REVISORER

Finn Halden
Jon-Anders Hindhamar

VALGKOMITÉEN

Leder	Tore Skjeldrum
	Tone Sverreson Ørmen
	Per-Terje Guriby

Innhold

Styreleders palte	s. 2
Skoger og Konnerud	s. 3
Gunnar W. Kristensen Transport.....	s. 4-7
Verdighet – ro – disiplin.....	s. 8
Tømmertransport for 70 år siden, en jobb for tøffinger.. ..	s. 10-11
HAUK 4H 25 ÅR.....	s. 12-13
Grendeskolen fyller 50 år.....	s. 14-15
Bygdesamlingsgruppa.....	s. 16-17
Ekte Konnerudgutt?	s. 18-20
Halvor 11 år og glad i lokalhistorie	s. 21
«Boman-dammen»på Vest-Skauen i Skoger.....	s. 22-23
Barnas skidag for 50 år siden.....	s. 24-25
Da broren min ble konfirmert.	s. 26-27
Ole Høiland på Konnerud Mestertyv og kvinnebedårer	s. 28-29
Låven er død – traktoren lever	s. 30-31
Tilbakeblikk ...Konnerud før i tida	s. 32-33
Tur til Norsk Bergverksmuseum og Kongsberg kirke	s. 34-35

**Tømmertransport for 70 år siden,
en jobb for tøffinger..**
s. 10-11

Ekte Konnerudgutt?
s. 18-20

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.
Nr. 1 mai 2024 43. årgang.
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst
-og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder	Hanne Fretheim
Nestleder	Rune Frøiland
Sekretær	Linda Skjeldrum
Kasserer	Tomm-Harald Andersen
Styremedlem	Kåre Odden
Styremedlem	Steinar Knutsen
Styremedlem	Liss Irene Prøis
Varamedlem	Jakob Vik

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Redaktør: Tone Sverreson Ørmen
tone.sverreson.ormen@gmail.com
Medlem: Haldis C. Sørby
Medlem: Øyvind Kaspersen
Redaksjon: redaksjon@skhist.no

Fotokomité

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.
Leder: Ingar Steen
foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Ingrid Skollenborg Hilsen

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag
Malmveien 15, 3031 Drammen

Hjemmeside og e-post

E-post: post@skhist.no
Web: www.skhist.no

Lay out: ETN Grafisk AS, Skien
Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Torill Juel

Skoger og Konnerud

Skoger og Konnerud som bydel har et fellesskap, en tilhørighet som er utgangspunktet for medlemsbladet vårt. Vi har jubileum neste år, men i dette bladet har en av skolene i bydelen 50 års jubileum. Et jubileum er noe som gir oss muligheten til et tilbakeblikk, men samtidig bruke muligheten til historien å se fremover. Derfor var det ekstra hyggelig at en gutt på 11 år tok kontakt, fordi han er opptatt av lokalhistorie og har lyst å lage podkast. Det skal han gjøre med å snakke med våre eldste medlemmer og æresmedlemmer. Tiden går og den går faktisk enda raskere enn vi kanskje ønsker. Historielaget har mange ildsjeler som faktisk rekker veldig mye, slik som dugnadsgjengen på bygdesamlingen - de har klart å få til veldig mye på kort tid.

Jeg er stolt over kraften og engasjementet i vårt lokalsamfunn, en stor takk til dere alle som også bidrar til at vi får fylt et blad med lesestoff til våre medlemmer. Det er unikt å lage nytt stoff på gammel historie som gleder våre medlemmer, i tillegg måtte vi øke side antallet på denne utgaven, så god lesning!

*Tone Sverreson Ørmen
Redaktør*

Gunnar W. Kristensen Transport

I løpet 50-årene skjedde det store effektiviseringer innen tømmertransport. En av de som virkelig satset, og gjorde seg bemerket, var Gunnar W. Kristensen fra Skoger. Gunnar var ikke bare en gründer, men også en miljøskaper og gledesspreder. Historielaget har hatt en prat med Gunnar sin eldste sønn Bjørn.

Tekst: Øyvind Kaspersen

Gunnar startet transportvirksomheten sin i 1951, 29 år gammel, og ble i løpet av kort tid en viktig aktør innen transportnæringen i Drammensområdet, spesielt på tømmer. Fra eiendommen på Gjerpen, hvor han hadde kontor, garasjer, verksted og bopel, utførte han transportoppdrag over hele Østlandet.

Timingen var god.

I starten av 50-årene skjedde det mye innen lasting og transport av tømmer. I skogen var hesten byttet ut med traktor og det kom en rekke typer vinsjer på markedet. Til nå hadde jo tømmeret blitt rullet opp på bilen eller dratt opp med tau. Dette krevde mye arbeidskraft. Men med vinsj ble lastingen lettere og da Isachsen-vinsjen etter hvert kom som totromlet, og med to clutcher, ble det ikke bare lettere, men også tryggere.

Det var fortsatt vanlig med to mann på bilen, men om nødvendig kunne en mann nå laste alene. Gunnar satset alt på det nyeste av effektivt utstyr og ikke minst nye biler, og det måtte være Mercedes Benz.

Gunnar på kontoret. Foto: Kristensen

Eiendommen på Gjerpen. Foto: Kristensen

Gunnar på kontoret. Foto: Kristensen

Mange oppdragsgivere.

De største kundene var Hotvedt Dampsag, Gulskogen cellulose, Grimsrudsaga og Sande Tresliperi. Men han kjørte også betongelementer for Prefab i Svelvik. Foruten tømmerbiler hadde han også bil for massetransport, han kjørte melkespann og tok på seg brøyting om vinteren.

Gunnar var et skikkelig arbeidsjern, og det sies at han var en krevende sjef. Møtte en ikke opp til avtalt tid om morgenen ble man ikke lenge i firmaet. Han ansatte kun folk fra Skoger fordi de var de mest arbeidsomme og folk å stole på.

Priser den gangen.

Sønnen Bjørn fortalte oss også litt om pris- nivåer på slutten av 50-tallet: Lønnen til de ansatte var mellom 4 og 5 kr. pr. time. Kjøreprisene lå i snitt på rundt kr. 10 pr. fast m3, og dieselen kostet 35 øre pr. liter. For en ny fullrigget tømmerbil måtte man ut med et sted mellom 55.000 og 60.000 kr.

«På kjøretøyet skal storfolk kjennes»

Gunnar ville også ha Mercedes som personbil. Den gangen var det kvoteordning og rasjoneringen på bilimport og det var svært vanskelig for folk flest å få kjøpt annet enn østeuropeiske

Gunnar (med ryggen til) besøker gutta sine på jobb. Til høyre Arne Karlsen, i midten Oddvar Bjørnerud. Karen til venstre er ukjent. Maleriet er av Simen Horgen.

Mercedes Benz 180

Mercedes Benz 220S

biler. Men Gunnar, om seg som han var, klarte selvfølgelig å skaffe seg både en Mercedes 180 og etter hvert også en Mercedes 220S.

Utleie av frysebokser.

Gunnar drev i en periode også med utleie av frysebokser. På slutten av 50 var det ikke mange som hadde egen fryser og derfor var det i en periode populært å leie små bokser i frysecontainere som folk fikk egen nøkkel til og kunne hente matvarene sine når på døgnet de selv måtte ønske.

En stor miljøskaper.

Gunnar var en svært populær mann og deltok aktivt i flere foreninger i Skogerbygda. Han var glad i sang og musikk, spilte trekkspill og sang i kor. Han var meget sosial, hadde en enorm vennekrets og var det naturlige midtpunkt i et hvert selskap og bidro bestandig til god stemning. Det sies at han var en gledesspreder og miljøskaper for hele Skogerbygda.

Gunnar var en type som rakk alt. Ofte inviterte han med seg bygdefolket på busstur, det kunne være bærturer til Holleia eller rene fornøyelsesturer, gjerne med overnatting i telt.

Døde så altfor ung.

Skulle det bli god økonomi i transport burde bilene være på veien mest mulig. Gunnar kjørte derfor også ofte selv og under en lossing på Grimsrudsaga i 1960 kilte noe seg fast og under arbeidet med å løsne dette gikk det fryktelig galt. Han fikk en

På tur med damer fra bygda. Trolig Skoger sanitetsforening . Foto: Kristensen

Foto av frysebokser for utleie: Atelier Rud

stake deisende ned i hodet. Det ble konstatert kraniebrudd og familien mener at denne skaden var årsaken til hjerneblødningen som kostet han livet våren 1961.

Bjørn er ganske sikker på at farens videre satsninger ville vært kranbiler mtp. frakt og montasje av betongelementer. Hvordan det ville gått får vi aldri vite. Han døde så altfor ung bare 39 år gammel og etterlot seg kona Else og sønnene Per Rune på 6 år og Bjørn på 11 år.

Å drive et firma videre hvor gründeren selv hadde vært så sentral ble naturlig nok svært vanskelig og selskapet ble avviklet i 1966.

Gunnar var meget sosial og festglad fyr. Foto: Kristensen

En natt på Vestskauen

En kveld eller helg på et stille rolig sted, som medlem i Skoger og Konnerud Historielag kan du leie Rønnehue.

Kontakt:

Bjørn Syvertsen mobil: 478 60 450
e-post: ronnehue@skhist.no

Kr. 200,- pr. døgn

Nøkkel og reglement
«Folkeskikk på Rønnehue»
leveres ut etter avtale med Bjørn.

Verdighet – ro – disiplin

Den lille avbildede papirlappen voktes bedre enn alle papirlappene i madrassen. Madrass-papirene kan selvsagt være håndtert av prominente personer, men det vites ikke. Derimot er det helt sikkert at den gamle gulnede papirlappen har blitt håndtert av noen av landets mange helter.

Tekst: Asle Wang

Hadde hele slekta involvert i illegalt arbeid under krigen. Flere av disse var innrullert i HS1414 som blant annet omfattet Skoger og Konnerud. Per Wang var med der og kan ha mottatt denne ordren.

Per var karttegner og det har tidligere stått i Historielagsnytt at Per tegnet kart for Hjemmefronten. Blant annet kart over Vestskauen. Disse kartene var etter sigende bedre enn både de norske og tyske militære kartene. Per ble etter krigen en av landets beste orienteringsløpere og sa ved flere anledninger at «Hitler gjorde bare en god ting – han sørget for at orienteringssporten fikk stor utbredelse».

Svettekollen

Flere evige spor har karttegneren Per satt igjen etter seg. Svettekollen mellom veien til Kølabbånn og veien til Hellashytta er et av dem. Navnet som er registrert i Statens Kartverk har sin helt spesielle opprinnelse. Per Johan Gundhus Wang tegnet orienteringskart over Strømsåsen en gang rundt 1950 og var på synfaring en sommerdag. Synfaring betyr å krysse et terreng fram og tilbake med kort avstand mellom hver kryssing. Med seg hadde han det grovtegnede kartet for å tegne inn detaljer som stein, groper, små myrer, søkk og andre punkter.

Sommerdagen var av den aller varmeste sorten, og selv veltrente idrettsfolk trenger en pust i bakken. På en kolle 295 meter over havet satt han seg ned. Svetten silte og mens han satt der skrev han på ren impuls Svettekollen på kartet. Han forestilte seg neppe at navnet skulle bli udødelig. Om Persmyra i samme skauen har en tilsvarende opprinnelse vites ikke, men utenkelig er det ikke. Elimyrene på Nordbykollen derimot ble helt sikkert døpt under tegning av kart og er oppkalt etter karttegnerens søster. Navnet på disse små myrene er også registrert i Statens Kartverk.

I disse urolige tider får vi krysse fingrene for at det aldri blir nødvendig å danne motstandsbevegelse igjen, at vi aldri må gjemme oss for en fiende igjen, at vi aldri igjen skal være redde for å miste folk i meningsløse kriger.

Noe Per aldri snakket om – eller kanskje heller ikke visste – var at han hadde en profilert navnebror på feil side, i Nasjonal Samling. En navnebror som falt for ei russisk kule på østfronten i 1942.

Illegale aviser og dokumenter

Lappen kan ha vært i Synnøve Wangs hender. Ungjenta som med stor fare for egen sikkerhet virket som kurér mellom ulike grupper. Hun syklet og gikk med beskjeder, med illegale aviser og dokumenter. Vanskelig å se for seg ei tante som kanskje til tider var bevæpnet på sine oppdrag, men slik opererte de den gang.

Synnøve ble senere gift med en kar som er opphavet til en vei i det som en gang var Skoger Kommune. Einar Haflans vei. Einar var av Kalmo-slekt og hadde følgelig også deler av sine røtter i vårt område. Med referanse til kirkebøkene var hans mor født på setra innpå skauen. Står ikke hvilken seter. Kalmo-setra?

Når vi er inne på veier så kan enda en vei med litt godvilje knyttes til denne lille papirbiten. Knut Auberts vei. Har tidligere skrevet en artikkel om John Wang. Han kan ha hatt papiret i sine hender. John var som tidligere skrevet med på slaget på Haglebu der han mistet en av sine beste venner, nettopp Knut Aubert fra Midtre Fjell Gård.

På Nedre Fjell Gård bodde Karl Røed med sin familie. Gården er nå borte, men den var utskilt fra Søndre Fjell Gård og lå nedi Kobbervikdalen der det nå har vært anleggskontor i forbindelse med bygging av ny jernbane. Den seksti mål store eiendommen mellom Kobbervikdalen og Fjellsveien eies fortsatt av Røeds etterkommere. Johan Røed var en av sønnene og han lå i celle på Vestskauen. Hans søster Bertha kan ha tatt i dette gamle papiret. Hun var også kurér og venninne med Synnøve Wang. Kobbervikdalen er mørk og skummel den dag i dag, så man kan jo forsøke å tenke seg hvordan det var å være jente og drive med motstandsarbeid den gang. Tankene gikk nok ofte. Er det en tysker som står der? Er det en nazist som kommer i møte? Eller er det bare et tre?

Svettekollen

Wang Per Johan Gundhus

Skoger og Konnerud historielag, Det Dramatiske Selskab og Skioldhytta
presenterer

Sommerkveld ved Stegla

Fyll picknick kurven og bli med på
Sang & Musikk - teater - tåblåer -
historier - pick-nick, kos og moro.

RUNE JAHNSEN
WILFRED LILJEROOS
SKIGARDBYGGING

Lær å bygge på historisk vri

FOTOUTSTILLING

SKOG QUIZ

Servering Skioldhytta

og mye mer.

Parkering Olsrud
Quiz på veien inn

Buss 24, avgang
fra Strømsø 17:28

8. JUNI FRA KL 17:00 - 22:00
Skioldhytta ved Stegla

Tømmertransport for 70 år siden, en jobb for tøffinger..

Bare så det er sagt; jeg har null peiling på tømmertransport. Men på slutten av 50-årene drev faren min Arne noen år med dette og noen ganger var jeg så heldig å få være med på bilen. Jeg var bare 7-8 år gammel, og har her forsøkt gjenfortelle dette slik jeg opplevde det den gangen.

Tekst: Øyvind Kaspersen

Min far kjørte for Gunnar W. Kristensen på Gjerpen på Fjellveien som på den tiden bygde opp en moderne transportbedrift. Spesialiteten var tømmer og han hadde oppdrag over hele Østlandet.

Selvik Bruk i Andorsrud var også den gangen en stor leverandør av tømmer og da jeg jo vokste opp i Andorsrudkroken så var det, de gangene jeg fikk lov til å være med på en tur, bare å rusle ned til hovedveien i bunnen av Garåsbakken og vente på at den digre grønne snutebilen av en Mercedes Benz skulle dukke opp.

Tømmerbilen var diger.

Bilen fylte hele veibredden der den kom. Da den stanset opp foran meg hveste det kraftig fra bremsesystemet. Døra gikk opp og bak rattet satt faren min og ved siden av han en for meg helt ukjent mann som presenterte seg som «hjelpemann».

Det var litt av et kunststykke å komme seg opp i bilen, det nederste stigtrinnet var jo i min brysthøyde. Jeg ble dratt opp og inn og plassert på setet mellom karene. Inne i bilen kjente jeg en særegen lukt, en blanding av diesel, olje, kvaie og svette.

Her luktet det skikkelig mannfolk!

Med ett så jeg omgivelsene i et helt nytt perspektiv. Jeg hadde kjempeutsikt og oppdaget ting langs veien som jeg aldri hadde sett før. Blant annet så jeg nå bokstavelig ned på voksne langs veien og så hvordan de i lett frykt stilte seg i veigrøfta og gjemte ungene bak seg når vi kom dundrende.

Gravdalsbakkene kunne være utfordrende.

Vi skulle inn til Heia for det var det eneste stedet hvor jeg fikk være med. Når man skulle lengre innover og måtte kjøre Gravdalsbakkene var det overhodet ikke aktuelt. Det var visst for farlig. Mang en skrekkehistorie ble fortalt om bremsesvikt

Fra bilen så jeg omgivelsene i et helt nytt perspektiv. Tegnet av Øyvind Kaspersen

og forskyving av lass i disse bratte kleivene. Var det holkeføre var det viss bare de aller tøffeste som torde kjøre der. Far min var en av dem.

Lastingen

På velteplassen inne på Heia lå tømmerlunnene på rekke og rad. Her lå både skurtømmer som skulle bli bygningsmaterialer og sliptømmer som skulle til papirproduksjon. Etter å ha tatt en kikk på merkekartet og funnet den rette lunnan hvor stokkene bar merket til den som skulle motta tømmeret, ble bilen omstendelig stilt i rett posisjon og slepene lagt ut. Så ble det reist noen stokker mot stakene på bil og henger. Nå kunne lastingen begynne. Vaiere ble dratt ut og en 4-5 stokker klargjort. Noen stokker var så grove at selv faren min knapt fikk armene rundt dem. Men med en imponerende teknikk vrikka han stokkene på plass og fikk vaierne rundt. Det så så lett ut. Så stilte han seg ved spakene bak hytta på bilen og vinsjet tømmeret opp de skrå stokkene og inn på bilen.

Han fortalte at dette ikke var helt ufarlig og dersom man hørte at en stokke eller to begynte rulle på lasset var det beste man kunne gjøre å kaste seg under bilen. Han fortalte også om at det av og til skjedde stygge klemskader av armer og ben. Etter hvert som lasset steg oppover, monterte man skjøteelementer i stakene. Klatret opp, holdt seg fast med den ene handa og satte på plass en ny stakedel med den andre. Delen var tung og var ikke karene spreke fra før ble de gjerne det etter en stund i denne jobben. Far min påstod at han aldri hadde tapt i handbak.

Når bilen var fullastet kastet han trosser rundt lasset og strammet skikkelig til med noe som han kalte for bjønn. Noen ganger hadde lastehøyden begrensninger for det kunne være en eller annen undergang langs kjøreruten som ikke hadde høyde nok til at man kunne passere med fullt lass. Så av til måtte stokkene vendes på slik at høyden ble jevn og lavest mulig. Når vi var fullastet hendte det at karene tok seg en matbit. Den store matboksen til faren min inneholdt to skikkelige stabler av brødsiver som moren min nok hadde smurt kvelden i forveien. Som drikke hadde han ei flaske med lunken melk. Min niste med to skiver med brunost virket litt ynkelig i forhold.

Foto: Kristensen

Av og til måtte stokkene vendes på. Foto: Kristensen

Lossing i Sande

De gangene jeg fikk være med så skulle tømmeret som regel leveres på Sande Tresliperi sitt celluloseanlegg. Vel framme ble bilen kjørt opp på ei skrårampe slik at lasset kunne tippes til vanns. Dette syntes jeg var det mest skremmende med hele turen for det ristet så kraftig i bilen at jeg nesten datt ned fra setet og da lasset plasket i vannet stod spruten høyt til væres.

Så var dette oppdraget utført og snuta ble vendt hjemover, tilbake mot Vestskauen etter et nye lass. Jeg ble motvillig satt av nedenfor der vi bodde for nå skulle de inn til Svartvannet og Gravidalsbakkene skulle forseres. Jeg stod lenge å så etter tømmerbilen der den forsvant bortover mot Grinda på et livsfarlig oppdrag. Jeg var stolt og tenkte at faren min nok var den tøffeste i hele verden.

Da tømmeret rullet av stod vannspruten høyt til værs.

Foto: Rustad

HAUK 4H 25 ÅR

Det måtte vært høsten 1958. Vi fikk med oss et skriv fra skolen. Det skulle startes en 4H-klubb i bygda. Skrivet kom antagelig fra Skoger Bondelag. Julius Gundesø var en av de som hadde undertegnet. Han ble kontaktet, men jeg ble veid og målt og funnet for ung og spe. Det var nok ikke noe som het aspiranter den gang.

Tekst: Ingar A. Steen

Høsten 59 var det høstfest i Hauk 4H. Det var utstilling og underholdning med mange fine sketsjer. Det siste virket mest lokkende på meg. Mamma og pappa så sikkert andre positive sider ved laget og jeg ble meldt inn, den gang som eneste fra Østbygda. Alle de andre var fra Vestbygda, nærmest en annen landsdel for meg.

Første møtet var årsmøtet på Vestbygda skole. Jeg ble hentet. Harald Hindhamar kom i blå varevogn. Helt forskremt ble jeg puttet inn i varerommet på bilen og i vei bar det.

Terje Hindhamar var formann og ledet møtet med Harald sittende i bakgrunnen.

Det var valg, Terje Eriksen ble formann. Alt var høytidelig og jeg forstod ikke så mye.

Bilde fra 4H-leiren på Fjærholmen i 1960.
Fra venstre Sverre Røed, Hans Einar Mogensen (bak)
og Terje Eriksen. Foto: Ingar A. Steen

Medlemmene i Hauk 4H samlet rundt 4H- lederen i
Buskerud, Godtfred Skuterud.

Foto: Harald Hindhamar

Sketsjene uteble. Jeg kjente ingen. Hva hadde jeg rotet meg borti? Dette var jo noe helt annet enn jeg hadde forestilt meg. Det kunne ikke vært så ille for det ble flere møter. Harald hadde mange turer til Østbygda etter meg. Jeg vil nytte anledningen til å takke Harald for dette. Det hadde neppe vært mulig for meg å være med uten den innsatsen han gjorde for å verve nye medlemmer, og gjøre det mulig for dem å delta.

Etterhvert kom flere med, også fra Østbygda. Det var Per Ramnæs, Hans Einar Mogensen og Terje Svendsen. I Vestbygda gikk det dårligere. Frafallet var stort, men noen holdt ut slik at vi beholdt et erfarent og aktivt styre. De jeg husken best var Terje Eriksen, Knut-Ole Røed, Trine Borge og Inger Juel. Etterhvert kom de yngre med, blant annet en aktiv gjeng med jenter fra Østbygda.

Det gikk ikke lenge før vi nærmest overtok hele klubben med Harald og enkelte seiglivende vestbygdinge på kjøpet. Møtene måtte holdes i øst. Problemet var å finne lokale. Det endte opp med en periode med mer eller mindre faste møter i lekserommet på Godthåp og i andre private hjem.

I hele denne perioden sørget Harald for at alt gikk skikkelig for seg. Han hadde en egen evne til å sitte i bakgrunnen og overlate alt til oss, men samtidig holde styr på det hele.

Vi følte oss derfor nærmest fortapt da han forlot oss. Han stakk av til fredsbevarende styrker i Gaza. Vi følte at alt var håpløst og at han hadde sviktet oss. Nå etterpå tror jeg dette bare var til fordel for oss. Vi ble nødt til å ta ansvar selv, og han kom sterkt tilbake med lysbilder og foredrag.

Hva drev vi så på med de første årene?

Møter med spørretevlinger, lagssaker, oppgaver med avsluttende utstilling på høstfesten, underholdning og fylkesleirer.

Vi var Vestfoldinger de første årene. Det var skikkelig sommerleir på Fjærholmen med Snurring i boks til middag som mange sikkert husker eller har hørt om. Vi var på Verketsøya ved Svelvik, i Hof og på Melsom. Dette var store opplevelser og for mange den eneste sommerferie. Det var derfor med bange anelser vi møtte til leir i Hovet i Buskerud i 1964. Anelsene var ikke ubegrunnede. Aldri har jeg følt meg så skuffet som da vi kom ut av bilen ved den leirplassen.

Kulda slo imot oss. Her kunne det ikke bli noe artig. Men det ble det. Buskerudfolkene var i grunnen ganske hyggelige, selv om vi fikk høre at hallingens kniv sitter løst i hans slir. Etter det ble min kniv pent liggende igjen i teltet. Til tross for dette var det nok hallingene vi fikk best kontakt med. Antakelig skyltes dette at vi stilte volleyball-lag. Vi var uforberedt men klarte oss ganske bra. Neste år skulle vi trene. Det gjorde vi. Ball og nett ble kjøpt inn, og nettet rigget opp mellom kurukene i havna på Godthåp. Vi vant det året, året etter og flere til. Etterhvert fant vi dessuten en treningsplass uten kuruker. Det var på jordet ved Eikhaugen.

Hvorfor vant vi? Fordi vi hadde trent, - men først og fremst fordi vi hadde et godt samhold, og vi hadde ingen huller i laget. Våre Skauerjenter var det nemlig mange som misunte oss. En stor begivenhet var en tur som Per Ramnæs, Hans Einar Mogensen, Terje Svendsen og jeg (Ingar Steen) var med på til Tyskland. Sammen med tre andre møtte vi som representanter for Norske 4H til den Nordtyske Grønne uke. Vi ble godt mottatt av et eller annet Jugendforbund der nede.

Vi fikk vår ilddåp. MeIk, vann og brus vet de visst ikke hva er der nede, i alle fall ikke etter klokka 12 på formiddagen. Vi måtte opptre også, noe vi ikke var forberedt på. På senen i en enorm sal med flere tusen mennesker stod vi og sang Per Spelemann mens vi prøvde å sparke fra side til side med bena i takt. Vi fikk et minne for livet.

Jeg tror de aller fleste får minner for livet etter å ha vært med i 4H. Ofte er det slik at det er det morsomme, sketsjer på høstfester, sommerleir og volleyball som trekker. Etterhvert engasjeres en i lagsarbeid, oppgaver, tevlinger og andre aktiviteter som gir nyttig erfaring seinere i livet. På denne måten tror jeg 4H har hatt og fortsatt vil ha en stor betydning for de som deltar og for hele bygda.

Skoger Bondelag har gitt meg i oppgave å hilse fra dem ved denne anledningen. Som jeg nevnte innledningsvis startet det hele etter et initiativ fra Bondelaget. Jeg tror jeg har samtlige skiftende styrever og bondelagsmedlemmer gjennom disse 25 årene med meg, når jeg uttrykker at vi er meget godt fornøyde med den innsats og den ånd som han preget Hauk 4H gjennom disse 25 årene.

Spesielt må vi trekke frem og beundre det arbeid Hanald Hindhamar har lagt ned gjennom mange år som klubbleder. Skoger Bondelag gratulerer Hauk 4H med jubileet.

Til Hauk 4H's 25-årsjubileum i 1984
Ingar A. Steen

Arnfinn Bråthen og Else Marie Knutsen underholdt med visesang på 4H-møtene. Foto: Harald Hindhamar

Grendeskolen fyller 50 år

Hallermoen skole ble bygd i 1974 - det skulle være en liten grendeskole, for 1. til 4. klasse med to klasser på hvert trinn.

Tekst: Tone Sverreson Ørmen

Det var boligutbyggingen på Konnerud på starten av -70 tallet som førte til behovet for ny skole på Konnerud. Året før ble saken om å bygge ny skole på Konnerud forelagt bystyre og finansrådmann hadde en innstilling til Drammen formannskap.

«Jeg viser til bystyresak 54/1973, hvorunder bystyret 20.mars 1973 bevilget kr. 3.530.000, - til dekning av bygge utgiftene og utstyret og læremidlene ved Hallermoen skole mot dekning ved låneopptak på kr. 1.500.000, - forutsetningsvis i Norges Kommunalebank, ved oppføring med kr 2.030.00, - på kommunebudsjettet for 1974. Prosjektet er på fylkets prioritetsliste for lån i Kommunalbanken i 1973 gitt plass nr. 5., skrev Finansrådmannen i Drammen, O.T. Svennæs.

Saken ble behandlet i formannskapet, og Skolebyggkomiteen fikk fullmakt på vanlig måte å godta anbud innenfor den bevilgningsrammen som ble vedtatt, skrev ordfører Hagb. Kylland. Det gikk raskt både med behandling og bygging, og allerede høsten 1974 ble skolen tatt i bruk ved skolestart.

Det var en oppmuntring ved skoleanlegget på Hallermoen, for kostnaden ble kr.300.000,- rimeligere enn antatt. Finanseringsplanen ble klar, bystyret vedtok bygging av ny skole på Konnerud 20.mars 1973. Ved opptak av lån ble det endret kr. 1.500.000, - ble lånt i Drammen Sparebank med garanti av Norges Kommunalbank og renta var på 6,25% med tilbakebetaling over 8 år.

Hallermoen Skole

Utbygging etter fire år

Men det gikk ikke lang tid før både 5. og 6.-klassinger måtte tas inn i skolen og allerede i 1978 måtte skolen bygges ut slik at det ble plass til i alt ni klasser. Samtidig fikk skolen ny sløyd-sal, gymsal og rom for heimkunnskap. Men det varte ikke lenge før det ble plassnød ved skolen. De måtte få til en utvidelse i 1982 slik at de kunne beholde elevene ut 6.klasse.

I 1993 ble skolen bygd på igjen, og da ble det plass til 12 klasser, SFO fikk lokaler og det ble også bygd en barnehage i tilknytning til skolen. I 1994 fikk skolen Drammen kommunes Arbeidsmiljøpris.

Neste utbygging var i 1997 da 6-åringene skulle starte i skolen og det skapte behov for nye klasserom. Samtidig ble personalavdelingen utvidet og oppgradert. Etter denne utvidelsen fikk skolen Drammen kommunes «Pris for god byggeskikk» i 1998. Skolen er tegnet av arkitekt Gunnar Lindaas mens Finn Are Søberg har tegnet senere tilbygg og det har blitt noen utvidelser i takt med utbygningen av Konnerud bydel, første utbygning 1978, 1982, 1993 og 1997.

S A K N R. 54.
Hallermoen skole — forprosjekt.

Finansrådmannens innstilling:

Sendes med sakens dokumenter til Drammen formannskap.

Jeg har tatt standpunkt til saken som medlem av skolebyggkomitéen og begrenser meg derfor til de bevilgningsmessige spørsmål. For å få skolen ferdigstillet til skoleårets begynnelse 1974, må hele kostnadsbeløpet på kr. 3.530.000,— fremskaffes i løpet av inneværende og neste budsjettermin. Med igangsettelse av anlegget ca. 1. august f.k., vil det i inneværende termin neppe påløpe utgifter for mer enn ca. kr. 1 mill. som ligger godt under det beløp på kr. 1.500.000,— som jeg nå fremmer søknad om å få lånt til prosjektet i Norges Kommunalbank. Da Hallermoen skole i fylkets prioriteringsrekkefølge for 1973 er plassert som nr. 5, burde det være et godt begrunnet håp om å få slikt lån innvilget. I finansieringsplanen finner jeg derfor å kunne regne med dette og likeså at midlene vil være disponible i tide for dekning av uttellingene i 1973. På budsjettet for 1974 må det etter dette føres opp til dekning (utenom andel av de forutsatte lånemidler, jfr. foran.) kr. 2.030.000,—. Av dette vil en senere få tilbakeført ca. kr. 1.400.000,— i form av påregnet fylkestilskudd (ca. kr. 1.100.000,—) og merverdiavgift (ca. kr. 300.000,—), slik at prosjektet inkl. inventar og læremidler (anslått til kr. 385.000,—) og eksklusive allerede pådratte og dekkede tomteutgifter (ca. kr. 700.000,— for ca. 16 dekar byggeklar tomt) med endelig virkning ikke vil belaste kommunens økonomi med mer enn ca. kr. 630.000,— utenom det påregnede lån på kr. 1.500.000,— i Norges Kommunalbank. Med tomteutgiftene og tilbakebetalingen av lånet i Kommunalbanken blir egenbelastningen etter dette ca. kr. 2.800.000,— hvortil kommer renteutgiftene i amortiseringsperioden.

Idet jeg viser til foranstående, foreslår jeg at formannskapet i samsvar med dette og med Drammen skolestyres innstilling av 31. januar 1973 rår bystyret til å gjøre slikt

v e d t a k :

Til dekning av utgiftene ved bygging av og utstyr og læremidler til Hallermoen skole bevilges kr. 3.530.000,— som søkes dekket ved opptak av et lån på kr. 1.500.000,— i Norges Kommunalbank og ved oppføring med kr. 2.030.000,— på kommunens budsjett for 1974. Skolebyggkomitéen får på vanlig måte fullmakt til å godta anbud innenfor denne bevilgningsramme.

FINANSRÅDMANNEN I DRAMMEN, den 7. februar 1973.

O. T. S v e n n æ s.

Tore Kindt.

Saken ble behandlet i formannskapets møte i dag og ble vedtatt forelagt bystyret med framlegg overensstemmende med finansrådmannens innstilling.

DRAMMEN FORMANNSKAP, den 14. februar 1973.

Hagb. Kylland,
ordfører.

Olav R. Wessel-Hansen.

S A K N R. 240
Hallermoen skole — omkostningsoverslag.
Se bystyresak 54/1973. — Referatsak.

Finansrådmannens innstilling:
Hallermoen skole — omkostningsoverslag.

Sendes med vedlegg til Drammen formannskap.
Jeg viser til bystyresak 54/1973, hvorunder bystyret 20. mars 1973 bevilget kr. 3.530.000,— til dekning av byggeutgiftene og ved oppføring med kr. 1.500.000,—, forutsetningsvis i Norges Kommunalbank, og ved oppføring med kr. 2.030.000,— på kommunebudsjettet for 1974. Prosjektet er på fylkets prioritetsliste for lån i Kommunalbanken i 1973 gitt plass nr. 5, og da vi selv til et så høyt prioritert

I 2017 ble ute områdene oppgradert med trampoline, bordtennis, spinnerball, klatrevegg og hinderløype. Det er bare noe av det elevene på Hallermoen kan boltre seg på. Harde og sølete underlag ble byttet ut med nytt underlag av gummi som også er mykt og fint å leke på.

Skolen har fortsatt en fin beliggenhet med flotte utearealer hvor elevene kan boltre seg i lek og aktiviteter hele året. Det er i klasser fra 1-7 trinn og de har plass til 500 barn og det er 55 ansatte.

Kilder : Drammen Kommune
Historisk arkiv og Tor Adler
Knudsen «Timer i Drammen».

Bygdesamlingsgruppa

En aktiv og arbeidsom gjeng, har hatt et prosjekt som snart blir ferdigstilt.

Tekst: Torill Juel Foto: Tom Hayden, Torill Juel

Litt fra Bygdesamlingen igjen. Prosjektet vi satte i gang i kjelleren på Mellom Borge blir nå etter hvert ferdigstilt. Hvorfor det sto mye redskap i kjelleren var nok at det kom inn flere ting maken til de som allerede var der, og da ble disse plassert i kjelleren.

Stor redskap som det ikke var plass nok til i 1. etasje ble også plassert i kjelleren i påvente av mere plass antagelig.

«Hestevandring SB 50», «Grøfteplog SB 385» og «Kjøttakke SB 327» som det er et bilde av her med registreringsnummer på, er blant disse.

Det er jo alt dette vi nå har fått litt orden på. De som allerede var registrert med nummer (SB osv.) var greie, men mye av redskapen der vet vi ikke hvor kommer fra. Disse har vi registrert med nummer og plassert etter beste evne.

To TV skjermer er satt opp i 1. etasje og en i kjelleren, og på disse kan vi vise bilder og video. Det finnes flere interessante gamle og nyere videosnutter i bildearkivet til historielaget.

Vi har også laget en Power Point presentasjon av arbeidet som er gjort i Bygdesamlingen nå, og en om «Hest». Hester i forskjellige arbeidssituasjoner, også på travbanen og fra galoppmiljøet. Alle bildene er fra Konnerud og Skoger, og er hentet fra bildearkivet vårt.

Vi har enda igjen å lage ferdig mange plakater med QR-koder til de forskjellige redskapene. Dette håper vi kan være interessant for skolelever.

På høsten i fjor skulle styret komme på besøk, og vi hadde da et mål om å få klart i kjelleren så vi kunne arrangere åpningen på den dagen.

Vi klarte det, og styret v/leder Hanne kunne åpne kjelleren 12. oktober 2023.

Nå ønsker vi alle foreninger, skoleklasser, klubber, bedrifter, familier etc. velkommen til et besøk i Bygdesamlingen på Mellom Borge.

Gruppa består av:

Sverre Røed, Trygve Fretheim, Ingar Steen, Hans Gundesø, Torill og Hans Jørgen Juel

Mail-adresse til Bygdesamlingsgruppa:

bygdesamlingen@skhist.noskhis.no

Ekte Konnerudgutt?

Det er nå mer enn 40 år siden jeg flyttet fra Konnerud, men når jeg presenterer meg for folk sier jeg fortsatt at det er Konnerud jeg kommer fra.

Nå er jeg jo heller ikke født på Konnerud (men på Kongsberg), men mine 25 første år ble stort sett tilbragt i Bekkedalsveien på Konnerud. Så derfor spørsmålstegnet: kan jeg kalle meg en ekte Konnerudgutt?

Tekst: Terje Fjeldheim

Bli med meg på en reise mer enn 500 år tilbake i tid. Fra min mor kan jeg spore mine forfedre til de fleste gårder og plasser på Konnerud og i Skoger. Er du selv en gammel Konnerudbeboer eller Skauerbøring, skal vi kanskje ikke så langt tilbake før vi har felles slekt?

Møt storbønder, småbønder, leilendinger, husmannsfolk, soldater i den Store Nordiske Krig og en masse gruvearbeidere. (Er yrkesvalg genetisk betinget? Jeg visste jo ikke noe om dette da jeg valgte å bli oljearbeider, vår tids gruvearbeidere.)

En liten digresjon: Hva kalles en person fra Konnerud/Skoger?

Norsk Språkråds «forslag» på en person fra Skoger er **skaubøring**. Men ved søk i Nasjonalbiblioteket, som inneholder nesten alt skrevet materiale i Norge, finner jeg ingen treff på dette som kan knyttes til Skoger. Det er derimot brukt i Eiker og på Ringerike om personer som bosetter seg utenfor allfarvei, i skauen (og ofte i en litt nedsettende betydning).

Skauerbøring derimot får noen treff. Bl.a. i Norsk Allkunnebok, et nynorsk-leksikon fra 1959. Også Konnerud og Skoger historielags tidsskrift har brukt dette ved 3 anledninger. Men med kun 12 treff i aviser, virker det ikke som dette er et allment benyttet innbyggernavn?

Språkrådet har ingen forslag til Konneruds innbyggere. På sin liste over innbyggernavn er ikke et eneste -rud navn verdig et forslag. Men på Lokalhistorie-Wiki er det satt opp noen retningslinjer for navngiving, og hvis vi skal bruke de blir det **Konneruditt** eller **Konneruding**. Det første lyder vel mer som en bergart, og fikk ingen treff. Og jeg fant kun én O-løper i 2019 som ble kalt Konneruding.

Konnerudværing har 8 treff i lokalpressen. Brukt bl.a. om både skigeneral Geirr Kihle og ordfører Tore Opdal Hansen.

Konnerudboer er også brukt, med 32 treff, det eldste tilbake til 1946, men **Konnerudbeboer**, med sine 82 treff, går av med seieren! (Jeg mener jo dette savner litt «schwung», så jeg foreslår at historielaget lager en navnekonkurranse?)

„Min første skoledag”

Litt stiv i smilet, men det skyltes at det var dårlig med tenner på innsida. (Aha, var det derfor Mona Lisa smilte litt anstrengt?)

Foreldre:

Min mor, **Inger Margrethe Kristensen**, ble heller ikke født på Konnerud, men i Nybyen på Strømsø. Familien bodde i Christen Smithsgt. 7 da min mor ble født i 1930.

Men allerede i 1933 flyttet familien opp til Konnerud. Der kjøpte de **Myrheim**, bruksnummer 156 av gård nr. 80, **Eikholt**. Denne hadde adresse Bekkedalsveien 3. (Som ble forandret til Vargveien 3 i 1974 da den nye veien til Hallermoen skole ble anlagt.)

Min mor giftet seg i 1954 med **Einar Fjeldheim**, f. 1924 på Braaten, br. nr. 31 av Ljøterud i Sandsvær. I 1930 flyttet de til nabobruket Myra, br. nr. 17 av Ljøterud. (Begge mine foreldre kom altså fra ei myr!)

De bodde på Brustad, br.nr.3 av gård.nr. 8643 i Saggrenda utenfor Kongsberg. Her kom jeg til verden i 1956. (Vel, jeg ble vel egentlig født på Kongsberg sykehus, som en av de aller første på det nye sykehuset!)

Min far jobbet på Sølvverket, men da dette ble nedlagt året etter, mistet han jobben. Etter en stund med litt turbulens, reiste mormor Esther opp til Saggrenda, og hentet datteren og de to barnebarna tilbake til Konnerud.

Min mor giftet seg aldri igjen. Og hun bodde resten av sitt liv på Konnerud. Gamle Konnerudbeboere husker henne kanskje fra kjøpmann Wike, der hun bl.a. hadde ansvaret for frukt og grønt.

Min mor døde dessverre så alt for tidlig, i 1991, bare 61 år gammel.

Min far, Einar Fjeldheim, døde i Sande i 1998.

Besteforeldre: Min mormor, **Esther Margrethe Eriksen**, ble født 1903 på **Gjerpen**, gård nr. 29, br.nr. 4 i Skoger.

Hun var nr. 4 i en søskenflokk på 15, hvorav 7 gutter og 7 jenter vokste opp.

Gjerpen-søsknene: stående fra v.: Einar, Karen, Arne, Solveig, Håkon, Sigrun, Thorleif, Kristian og Betzy. Foran: Kristoffer/Karl?, Camilla, Karl/Kristoffer?, Borghild og Esther. (Bildet er kolorert)

Bestemor Esther giftet seg i 1928 med **Thorleif Kristian Vinæs Kristensen**, f. 1902 på Strømsø. (Marienlystgate 10)

De bodde som tidligere nevnt først i Christen Smiths gate 7 før de ca. 1933 flyttet til Bekkedalsveien 3 på Konnerud. De fikk 7 barn, hvorav den eldste, Reidun, døde tidlig. De andre vokste opp, og fortsatt bor mine to onkler, Egil og Arne på Konnerud.

Bekkedalsveien 3, Myrheim, sett fra Halden-jordet, en (som vanlig) snørik Konnerudvinter på 60-tallet.

Thorleif og Esther Kristensen med barna Reidun, Inger, Toralf og Egil utenfor Christen Smiths gate 7. (ca 1933)

Thorleif var el-montør på jernbanen, og døde dessverre allerede i 1942 ved en ulykke på Jernbaneverkstedet på Sundland i Stømsgodset.

At Torleif ble døpt Vinæs skyldes antagelig at hans mors familie en tid bodde på Grinderud, br. nr. 2. En liten parsell av denne kaltes Vinnes. (Navnet ser ut til å ha gått ut av bruk.) Enkelte «slektsforskere» har føyd dette navnet både på min mormor og hennes barn, men det blir feil, siden de aldri har brukt det. Heller ikke Torleif, ser det ut til, brukte det annet enn i «offisiell» sammenheng.

Inger Fjeldheim ved fruktdisken hos kjøpmann Wike på Konnerud

Saggrenda. Det var ikke akkurat noe herskaps hus jeg bodde mine første måneder i.

Halvor 11 år og glad i lokalhistorie

Historielaget fikk en veldig hyggelig e-post, som både styret, foto- og redaksjonsgruppa satt stor pris på.

Tekst/foto: Tone Sverreson Ørmen

Halvor er 11 år og nytt medlem av historielaget. På kort tid har han lest bladene og bøkene som har blitt gitt ut, med stor interesse. Han kan usedvanlig mye om sin egen slekt og hvordan besteforeldre drev gårdsbruket, Solbakken. Sammen med foreldrene har de funnet gamle saker på loftet, det har også bidratt til hans interesse om gamle dager.

- Jeg har en idé om å lage en podkast, der jeg skal intervjuere eldre folk i historielaget eller nærområdet om hvordan det var å vokse opp her i «gamle dager», sier Halvor Hansen Rinck.

Han har fått inspirasjon til dette gjennom samtaler med sine tidligere naboer Bjørg og Reidar Halden.

- Men farmor og pappa har også fortalt meg om hvordan det var på Solbakken i gamle dager, legger han til. Han viser frem en flott perm, fylt med folk som har levd i grenda og på småbruket Solbakken i Svingen, hvor han selv bor.

Det er lett å se at Halvor er opptatt av gammel historie. Han har samlet mange blader og bøker som handler om Skoger og Konnerud og de har han også lest.

- Jeg er også glad i å dra på turer inn på Vestskogen, jeg og familien min har overnattet på Rønnehue, sier han med et smil.

- Vet du hva dette er, sier Halvor og viser frem en treklubbe. Hans tippoldefar Martin Solbakken var slakter og reiste rundt i bygda og slaktet dyr.

Halvor liker å høre om gamle dager, derfor har han lyst å lage podkast.

- Jeg skal få litt hjelp av pappa, sier han og sender sin pappa Geir Henning Hansen et lurt smil.

- Jeg synes det er fint at han har den interessen, det er han selv som har kommet på ideen, så jeg støtter han selvfølgelig, legger Geir Henning til.

Halvor har ideer til personer han kan intervjuere og har tilgang til opptaksutstyr, som man kan ta med rundt (med litt hjelp fra pappa). Hvis dette blir vellykket, kan podkastene kanskje legges ut på Skoger og Konnerud Historielag sin hjemmeside, der medlemmene kan høre på.

- Jeg liker selv å høre om gamle dager, derfor har jeg lyst å lage podkast. Det var mye som var helt annerledes før. Selv om familiene var store, hadde de alltid mange sosiale samlinger, sier Halvor, mens han viser frem sin slekts perm som går langt tilbake i tid. Og nå har han lyst å snakke med de eldre i bygda og barndomstiden i gamle dager og mye annet.

Det er bare å ønske Halvor lykke til med arbeidet!

«Boman-dammen» på Vest-Skauen i Skoger

32-doblet vannreservoaret for fløting og tømmerdrift. Et monument for skogbruket i Skoger.

Tekst: Arild og Dag Boman

I de omfattende planene på tidlig 1900-tall for utvidet tømmerdrift i Vest-Skau-området i Skoger prosjekterte eieren, Centralbanken, bl.a. utbygging av et magasin ved Bergsjø for å sikre tilstrekkelige vannmengder for fløting i Grytelva og Bremsa. Før skogsbilveienes tid kunne en dermed få tømmeret ut fra området, ut til Vestfoldbanen og trevareindustrien, bl.a. i Sande.

Olof Fritjof (Friden) Boman (1871-1954) ledet mannskapet i byggingen av mur til oppdemming av dette magasinet, som ble kjent som «Boman-dammen», utført fram mot 1. verdenskrig. Han var født i Alster i Värmland, hvor hans far drev bygningsbedrift i Karlstad, bl.a. engasjert i byggingen av Gymnasiet ved Karlstad torg. Boman var en sterk og markant skikkelse. Han var musikalsk, lyrikkinteressert, spilte gitar, og med sin styrke kunne han iblant opptre som «fredsmegler». Han ble tilbudt stilling i politiet, men avslo, han «ville ikke arrestere kamerater».

Olof Friden Boman

Beda Marie Boman

Boman arbeidet i tidlig ungdom en periode i USA. Han flyttet tilbake til Sverige og giftet seg med Beda Marie (f. Andersson, 1876, som var utdannet skredder). De flyttet til Norge omkring 1905, slik som mange svenske som på den tiden kom til vei-, jernbane-, kraftutbyggingen. De bodde i Mjøndalen, senere i Skoger, der han bl.a. bygde flere bolighus. Familien med 4 barn ble boende ved Skoger stasjon med postkontor, pakkhus, transport av varer, bl.a. fra Drammen Ullvarefabrikk noen kilometer unna. Stedet var også et senter med meieri, slakteri, smie, sag og forretninger. Boman ble i tiden fram mot 1. verdenskrig kjent for en rekke anlegg i gråsteinsmur. Noen eksempler er de høye veimurene som fortsatt bærer kystveien langs fjellskrenten ved Sætre, Hurum. Og muren rundt

eiendommen Villa Borgen, på folkemunne kalt 'Millionborgen', i Bragernesåsen, Drammen, 1916.

I utbyggingen på Vest-Skauen fikk Boman oppdraget som bas for muring av dammen ved Bergsjø. Dammen fikk ekstra kapasitet ved at den også samlet vann ledet inn gjennom tunnel fra andre deler av Vest-Skauen. Med demningen økte reservoarkapasiteten til fløting fra ca. 10.000 til 318.000 m³ vann, dvs. nesten 32 ganger, (beregnet av Hvoslefs Skogtaksationskontor, 1918). Det store arbeidet med hovedmuren, bygd i stein, ikke støpt med sement, inkl. bryting og transport av steinmassene før selve murbyggingen, måtte - før skogsbilveienes tid - utføres på stedet, og i stor utstrekning manuelt av murerne.

Dammur med oldebarn Ole Pedersen og tippoldebarn Amanda og Martine

Å bygge steinmur

Boman brukte et begrep «stensinne». Ordet kan på norsk lett oppfattes som sinne (= raseri), men svensk og tysk bruk av ordet går på «sinn» = egenskap hos vedkommende. Når han skulle ha delt ei steinblokk, så gikk han først rundt og studerte strukturer i steinen (retningen på krystaller etc.). Deretter tok han en passe stor steinhammer og banket på steinen mange steder. Lyden han da fikk fra steinen ga ham info om hvor steinen hadde slepper/svekkelser/naturlig sprekkretning. (her ligger en faglig «kunst» som nok har gått i glemmeboken).

Så tok han en «anfanger» (tysk = «starter») som er et kortskaftet, sleggeliknende redskap. Anfangeren har en slags rett, butt «egg» på den ene enden av hodet og en firkantet flate på den øvre delen. Denne anfangeren ble så plassert med «eggen» på det stedet som hans «lesing» av steinen indikerte. Så kom kommandoen: Slå nu, grabbar! Dermed slo hans arbeidere med sine feisler (= spesielle slegger med langt og smalt hode) på anfangerens flate hode. Ofte skjedde dette rytmisk etter en forsanger, (tilsvarende en shanty-sanger til sjøss).

Dammur med barnebarn Arild Boman

*Fløting i elva med gutter som varsler damporten på telefonlinjen langs elva om tømmervaser, for vannslipp
Bilde: Helge Furu vold*

Boman-dammen økte kapasiteten fra ca. 10.000 til 320.000m³ vann (NB: Bedre bilde kan tas av original på brukskontoret, Andorsrud)

Ved at anfangeren ble holdt på samme sted på steinen ble kreftene/energien i feisel-slagene konsentrert bare om dette stedet. Resultatet ble at steinen delte seg med et langt mindre energibruk enn når en amatør med vanlig slegge skal forsøke å kløyve en stein med tilfeldige slag her og der. Men i store anlegg var dette et veldig, manuelt arbeid.

Fra den nye dammen ble det lagt telefonlinjer fra damporten langs elveløpene, for varsling og regulering av vann under fløtingen. Det sier noe om at anlegget var avansert at det slik også tok i bruk en da ny kommunikasjonsteknologi: telefon, langt inne i skogen, og før den ble generelt utbygd og tilgjengelig i samfunnet og for befolkningen ellers.

Anlegget gjorde det mulig å utvide skogsdriften i denne delen av Skoger i første del av 1900-tallet. Fløtingen fortsatte i mellomkrigstiden, senere tok transport på skogsbilveier over. Boman-dammens solide gråsteinsmur i skogen ved Bergsjø er, mer enn 100 år etter, fortsatt i meget god stand, og et monument over en viktig fase i utvikling av skogsdrift og arbeidsplasser i Skoger.

Barnas skidag for 50 år siden

Den 2. Barnas skidag ble avholdt på Løvåsjordet søndag 21. mars 1954.

Tekst: Terje Fjeldheim

Begge Drammensavisene hadde en liten sak på den forestående konkurransen noen dager før. Her ber man bl.a. om litt økonomisk støtte, siden startkontingenten ikke dekker utgiftene. Men den er satt lavt for at alle skal ha mulighet til å være med. Ifølge Fremtiden var det noen foreldre som hadde bønnhørt kassereren, og sendt litt penger.

Selv om de innbød til konkurranser for barn 6 - 14 år, hadde de nå også lagt til en klasse under 6 år.

Arrangementet ble åpnet ved at idrettslagets formann, Rolf Pettersvold, holdt en velkomst-tale, og Konnerud Musikkorps spilte «Ja vi elsker».

Været var slettes ikke bra denne gangen, men allikevel stilte 210 av Konneruds 250 skolebarn opp!

Av resultater ser jeg at min onkel, æresmedlem i Konnerud IL Arne Kristensen, vant slalåm gutter 13 år. (5 år seinere bodde jeg på gutterom sammen med Arne hjemme i Bekkedalsveien 3.)

Per Runar Thoresen, redaktør av Konnerud sport og æresmedlem i Konnerud IL fikk en 2. plass i slalåm gutter 11år.

Premieutdelingen ble også dette året holdt i bakken, men siden de nå hoppet og kjørte slalåm samtidig, ble det ikke så lenge å vente som året før.

Dårlig vær — men 210 barn deltok på Konnerud

Værgudene gjorde hva de kunne for å ødelegge **Barnas skidag** på Konnerud. Med jevne mellomrom kom det snøbyger så tjukke som graut og det er ikke tvil om at det la en demper på stemningen, og kanskje også skremte enkelte publikummere. Været skulle iallfall ikke friste noen. Stort sett må en si at frammøtet allikevel var bra.

Barna, som jo hadde hovedrolle i dette arrangementet, lot seg imidlertid ikke skremme. De møtte opp, 210 i alt, og iveren lyste faktisk ut av dem. Arrangøren hadde gjort sitt beste for å lage stemning. Det var musikkorps, høyttaler, fin speakertjeneste og faktisk alt som hører med til et storrenn.

Tiltaket er høyeste grad prisverdig og med den suksessen denne skidagen nå har hatt to år på rad frister den sikkert til gjentakelse.

Byttesentral for ski på Konnerud?

210 barn med på **Barnas skidag**

Barnas skidag på Konnerud var også internasjonalt preget, i det en estnisk gutt og en hollandsk pike deltok. I alt startet det 210 barn og 500 mennesker var møtt fram for å se på. Det var riktig stor stemning i bakken med Ja, vi elsker, hornmusikk, høyttaler og dyktige skiløpere. Undertegnede hørte ved et par anledninger guttene diskutere hoppteknikk og ble mektig imponert over så megen viten fra så unge karer. Pike og gutter lå forresten ikke så langt etter.

Arrangøren Konnerud IL, var meget dyktig og hadde også ordnet seg med Røde Kors hjelpekorps, som var møtt fram med skikjelke. Dette er sikkert hyggelig for foreldrene.

Det er i alt 250 skolebarn på Konnerud, og når man så vet at 210 deltok, må en vel ha lov til å slå fast at deltagelsen var meget god. Arrangøren har bedt oss rette en takk til alle dem som sendte sitt bidrag til rennets kasserer.

Man har forevrig diskutert muligheten for å opprette en byttesentral for ski på Konnerud. **Barnas skidag** viste at dette avgjort vil være en fordel. Utstyret var nok i fin forfatning, men det var ikke alltid at skiene satt på den de best passet til.

Vi vil gjerne ta med at skolebestyrer Haveråen har vært til uvurderlig hjelp for arrangøren.

H—ug.

«Barnas skidag» på Konnerud søndag

Søndag arrangerer Konnerud Idrettslag «Barnas skidag» på Løvåsjordet. Idrettslaget hadde et lignende arrangement ifjor, og det samlet stor deltagelse og ble en glimrende propaganda for skisporten.

Av hensyn til at man også i år venter meget stor deltagelse, vil man forenkle avviklingen av arrangementet, slik at hopprenn og slalåm går samtidig. Ifjor samlet skidagen også stor tilslutning av tilskuere, og blir det fint vær, kan arrangøren sikkert regne med enda større tilslutning i år.

HOPP

Klasse 6 år: 1) Valdek Kubar 109,5. 2) Lorange Berre Corneliusen 104,8. 3) Lars Arnfinn Gunnerud 97,2.

Kl. 7 år: 1) Terje Mortensen 127,5. 2) Tom Olsen 124,5. 3) Arne Thorvaldsen 124,4. 4) Bjørn Flesberg 121,5.

Kl. 8 år: 1) Helge Kollerud 127,8. 2) Runar Blixrud 125,8. 3) Roy Pettersen 120,2.

Kl. 9 år: 1) Bjørn Dahlby 125,5. 1) Terje Nilsen 125,5. 3) Asbjørn Fagerhus 124,8. 4) Svein Oluf Markussen 123,5. 5) Bjørn Birger Witsø 121,1. 5) Gunnar Høst 121,1.

Kl. 10 år: 1) Arnulf Straume 136,7. 2) Trond Jonassen 135,1. 3) Jan Erik Kristensen 130,4. 4) Tor Mortensen 129,8. 5) Berre Marheim 128,5.

Kl. 11 år: 1) Jan Birger Frøyland 140,4. 2) Tor Henry Løvold 140,1. 3) Jakob Harald Kollerud 138,0.

Kl. 12 år: 1) Kjell Erik Dahlby 144,4. 2) Dag Pettersvold 142,3. 3) Viktor Brudheim 138,1.

Kl. 13 år: 1) Leif Erik Fjellvang 127,8. 2) Svein Tollefsen 117,1. 3) Oddvar Karlén 116,7.

Kl. 14 år: 1) Finn H. Dahlby 145,0. 2) Ole Løvås 123,0. 3) Alf Pettersvold 119,0.

SLALÅM

Jenter kl. under 6 år: 1) Sol-

Barnas skidag på Konnerud

Konnerud Idrettslag arrangerte også i år **Barnas Skidag**. Værgudene viste seg ikke fra sin beste side da formannen Rolf Pettersvold ønsket deltagere og publikum velkommen, men det så ikke ut til å virke på humøret til de ca. 200 barn som var møtt fram for å delta i hopp og slalåm.

Etter Konnerud Musikkorps hadde spilt nasjonalsangen, begynte så konkurransen. For å få det hele raskt unna ble både hopp og slalåm avviklet samtidig. Det var så ymse med prestasjonene, men alle fikk sin fortjente hyldelse av de fremmette foreldre, som naturligvis fulgte sine egne med stor interesse. Etter rennet var det premieutdeling, og barna ruslet stolte hjem med en premie i lommen. Arrangementet var bra, og de fremmette foreldre vil gjerne gi sin takk til de krefter innen Konnerud Idrettslag som har stått for dette arbeide til skisportens fremme.

E. F.

sen 51,9. 2) Laila Selbo 54,9. 3) Anne Marit Mortensen 58,4.

Jenter kl. 11 år: 1) Marit Helnerud 60,4. 2) Ragnhild Haveråen 69,4. 3) Elise Marit Elmung 73,6.

Jenter kl. 12 år: 1) Jorunn Skramstad 49,4. 2) Turid Hagbertsen 54,2. 3) Bjørge Wiig 54,9.

Jenter kl. 13 år: 1) Ranveig Møller 61,8. 2) Eva Ringdal 66,3.

3) Torunn Wisting 76,9.

Gutter kl. under 6 år: 1) Iversen 15,7. 2) Terje Borge Johnsen 16,5. 3) Roar Iversen 17,8.

Kl. 6 år: 1) Arve Larsen 14,9. 2) Dag Jonassen 16,4. 3) Helmer Nilsen 17,0.

Kl. 7 år: 1) Geir Andresen 16,0. 2) Helge Ringdal 16,3. 3) Dagfinn Hødt 16,9.

Kl. 8 år: 1) Lasse Gustav Lyche 13,5. 2) Olav Kollerud 14,4. 3) Thor Egil Thorgersen 15,2.

Kl. 9 år: 1) Egil Flåten 60,8. 2) Bjørn Ragnar Saurén 67,5.

3) Gunnar Høst 74,3.

Kl. 10 år: 1) Jan Otto Kollerud 48,6. 2) Ragnar Storhaug 50,5.

3) Odd Andersen 63,6.

Kl. 11 år: 1) Karl Ingvar Damli 43,7. 2) Per Runar Thoresen 45,6.

3) Roar Jensen 47,5.

Kl. 12 år: 1) Jan Eriksen 48,5. 2) Rolf Johan Kihle 50,8. 3) Svein Land 51,5.

Kl. 13 år: 1) Arne Kristensen 41,4. 2) Kåre Erik Solberg 45,5.

Da broren min ble konfirmert.

Tekst: Per Runar Thoresen

Noen av leserne, født før krigen, vil kanskje kjenne seg igjen når jeg forteller om min eldste brors konfirmasjon. Jeg er yngst av fire brødre, og selv om jeg bare var 6 år, husker jeg godt at min eldste, nå avdøde bror ble konfirmert i 1948. Mine foreldre var godt forankret i Bedehusmiljøet på Konnerud og det var nok en betydelig forventning at husets førstefødte skulle ha en konfirmasjon som både familien og venner kunne være bekjent av, selv om overdådighet var et ukjent begrep i vår familie. Det var ikke økonomi til de store utskeielser, men minnene og omtalen etter konfirmasjonen skulle være familiens stolthet. En konfirmasjon skulle planlegges i god tid, og første fase var å gjøre husets fasiliteter klare slik at konfirmasjonsselskapet (middagen) kunne avvikles i verdige former.

Vi hadde to stuer (en stor og en litt mindre) som lå etter hverandre med en dør i mellom. Et halvår i forveien ble tømmermann bestilt for å åpne veggen mellom stuene slik at bordsettingen fikk god plass med langbord som var vanlig den gangen. Veggen som skulle fjernes var bygget med laftet tømmer og jeg husker godt tømmermannen saget og saget for å komme gjennom veggen. Det var skikkelig håndarbeide med muskelbruk. Elektrisk sag var ikke en del av verktøykassen den gangen.

Lån av utstyr.

Det var vel de færreste som hadde presentabelt porselen og bestikk til 25 personer. Da måtte man ty til familie og gode naboer. Slik gjaldt det også for å få komplette sittestoler på plass. Mange gårder og småbruk hadde langbordplater med løst understell, og med sammenskjøting og regulering av høyden, tok de hvite damaskdukene seg flott ut når bordet var ferdig pyntet.

Av øvrige fasiliteter nevnes nymalt utedo med to seter. Det manglet innlagt vann, men over utslagsvasken var det en håndpumpe som skaffet friskt og godt vann fra brønnen nede på jordet. Utslagsvasken var behørig rengjort og i dagene før konfirmasjonen var det forbud for husets småtasser å «tisse» i vasken i sene kveldstimer.

Kokka.

På den tiden var det vanlig med 2-3 kokker på Konnerud som ble hyret inn til konfirmasjonsmiddager. Kokka som hjalp oss var anerkjent og kunne sine saker.

Jeg husker godt forretten som var en nydelig tomatsuppe hvor kraftperlene lå og fløt på toppen av suppen. Vi hadde jo både gris og ku, og naturlig nok ble det skinkesteik til hovedrett. Jeg husker ikke helt, men i ettertid håper og tror jeg at det var karamellpudding til dessert.

Kokkas hjelpemiddel var en gammel «Magasinkomfyr» (GREI) med 2 plater utenom magasinet. Hvordan kokka greide å servere varm mat til 25 personer med den tids utstyr er nesten uforståelig, men alt var perfekt til gjestenes store tilfredshet.

«Vippa» ble koblet ut.

Den gangen hadde vi fast strøm på 2000 watt (ingen måler) og det var ikke tilstrekkelig for kokka's strømforbruk. For å unngå at «Vippa» ble koblet inn på overforbruket, ble det avtalt ekstra forbruk med E-verket denne helgen.

Gjestene.

Med krigen som bakteppe og fortsatt rasjonering av visse matvarer, tror jeg de inviterte gjester hadde stor glede og forventning i å bli bedt til konfirmasjon. Gjestene var kjernefamilien, tanter og onkler og de aller eldste søskenbarna, samt noen gode venner av mine foreldre. Min mor hadde en onkel (ungkar) som også ble invitert. Vi hadde vanligvis ikke så mye omgang med han, men kanskje hadde han penger på bok som ville komme konfirmanten til gode?

Sognepresten.

Hedersgjest var nok sogneprest Andreas Birkeland og frue. Jeg husker jeg var veldig stolt over at sognepresten valgte vår konfirmasjon da han sikkert var invitert til flere konfirmasjoner. Skogerbygda hadde konfirmasjon på en annen søndag enn Konnerud, så vi var ikke i konkurranse med de antatt større fasiliteter på Skogergårdene. Birkeland var jo en livsnyter og lot nok ikke en slik middag gå fra seg.

Det kan neppe ha vært brodern's innsats som konfirmant som imponerte Birkeland. Min bror var en aktiv og kreativ unggutt og hadde mange jern i ilden. Lekser på skolen ble gjennomført akkurat på kanten av det forsvarlige, og slik antar jeg det også var med konfirmantundervisningen. Han imponerte meg med å vise fram en liten bok «Luthers Lille Katekisme», men jeg kan ikke huske at den var veldig slitt i kantene. I all rettferdighet må jeg legge til at broder'n med sin sosiale intelligens i sitt voksne liv ble en av byens beste bilselgere. Birkelands tilstedeværelse var nok mer knyttet opp til mine foreldres engasjement på Bedehuset samt det faktum at min far satt i Menighetsrådet under krigen. De «fant hverandre» da Rådet inkl. sognepresten sa et klart NEI til Nazistenes krav til kirkelige handlinger.

overhøring og Kirkegang.

I forberedelsene til konfirmasjonen skulle konfirmanten møte opp til et spesifikt antall Gudstjenester. Det kunne være krevende for en 15-åring med mange jern i ilden. Jeg vet ikke hvordan broder'n lå an på dette punkt, men husker at mine foreldre en gang fikk beskjed om at han hadde uteblitt fra en Gudstjeneste som de trodde han hadde deltatt i. En skautur med en eldre jaktkamerat fristet mer, og muligens stod det noen velveide ord i Katekismen om viktigheten av å pleie Guds frie natur. Det ble etter hva jeg husker en mild refs.

«Overhøringen», eller eksamen på hva konfirmanten hadde lært, skjedde den gangen på en egen søndag før konfirmasjonsdagen. En viss nervøsitet kunne prege konfirmanten denne dagen, men uansett bestod alle eksamen. Presten ville neppe ha strykkandidater, så han hadde forberedt konfirmantene på hva som kunne komme.

Kostbart antrekk.

Dette med konfirmantens framstilling i kirken i to Gudstjenester krevde to sett antrekk. Et pent antrekk på overhøringsdagen og helst en finere konfirmasjonsdress på selve festdagen.

I forfatterens konfirmasjon i 1956 hadde man eliminert antrekkspresset. Vi var det første konfirmantkullet som var iført kapper.

Gavene.

Den gang, som nå, var vel konfirmanten opptatt av gavene. I våre dager hører vi om svimlende beløp etter opptelling på konfirmasjonskvelden. I 1948 var det nok mer vanlig med bruksgaver enn penger. Det var tursekk, sovepose, barbersaker, slipsnål etc. Kontantene utgjorde kanskje 3-400 kr? En blå 5 kroners papirseddel fra en god nabo var ikke uvanlig og det tilsvarte nesten to timelønninger for en industriarbeider den gangen. I dag ville det tilsvart rundt 500 kr.

Etter middagen var det lufting på tunet, mens opprydding foregikk inne og det ble gjort klart for kaffe, kaker og selskapsleker utover kvelden. Skal ikke nevne navn, men det var alltid noen i slekta som tok ledelsen for gjennomføring av vellykkede selskapsleker/konkurranser.

Da siste gjest var forsvunnet, var det oss yngre søskens privilegium å bivåne gaver og ettertelle pengebeholdningen under brodern's oppsyn.

Mine foreldre sank stolte ned i sofaen, fysisk og mentalt utslitt etter det de oppfattet som en vellykket dag, mens undertegnede 6-åring gikk prøvetur i stua med tursekken som broder'n hadde fått.

Ole Høiland på Konnerud

Mestertyv og kvinnebedårer

Han er kjent på folkemunne som en slags Robin Hood og en fascinerende personlighet. Hvem er denne personen og hva gjorde han på Konnerud?

Tekst: Halldis Sørby

Et dramatisk liv med eventyrlige og spennende rømninger

Ole Høiland ble født i 1797 i Bjelland i Agder og døde som følge av selvmord 20. desember 1848. Familien hans var fattig og måtte flytte fra odelsgården inn til Kristiansand i tiden under Napoleonskrigene, da det var hungersnød i Norge. Han utviklet tidlig en evne til å kombinere store og små tyverier med folkelig sympati. Historien om hans liv ble filmatisert i 1970 og heter «Balladen om mestertyven Ole Høiland». Per Jansson spilte Ole.

Som nittenåring ble han første gang dømt til lovens strengeste straff for til sammen tretten tyverier av sølvtøy, smykker, mynter m.m. Men allerede etter noen dager klarte han å rømme

over taket til utedoen på Kristiansand tukthus. Han blir tatt, fengslet igjen, får tak i nøklene til fotlenkene og rømmer igjen. Slik går år etter år, han blir dømt til kakstrykning og fengsel på livstid i 1823. Kakstrykning innebar å bli bundet til en pæle på torvet og bli pisket med ris på bar rygg – til allmenn beskuelse, skrekk og advarsel.

Tvangsarbeid og slaveri på Akershus

Ole Høiland ble etter hvert overført til Akershus festning på slaveri og tvangsarbeid. Han var der i til sammen syv år, men klarte til slutt å rømme. På frifot planla han sitt mesterstykke, nemlig å rane den forholdsvis moderne Norges Bank i Kristiania i 1831. Han valgte jula til å utføre det store bankranet og fikk med seg 64 100 speciedaler – en stor sum den gang. De fleste pengene kom til rette, men ca. 18000 speciedaler ble aldri funnet. Han ble tatt etter en måneds tid og ført tilbake til Akershus festning igjen.

På Konnerud

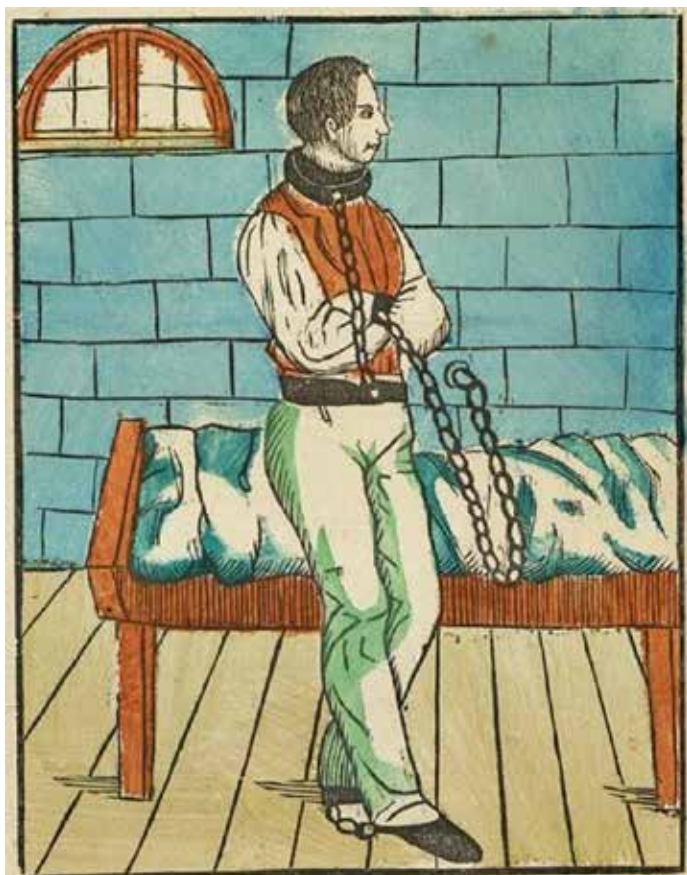
Etter nye rømninger og kakstrykninger, klarte han til slutt å rømme ved å sage og grave seg gjennom gulvet i cellen sin. Nå på frifot hadde han sitt faste hovedkvarter hos skredder Ole Teten i Baklia på Konnerud i tre år. Sønnen, Nils, hadde kjent Ole siden 1832. De hadde et skap med løs bunn som han kunne bruke til å gjemme seg, et bra gjemmested, men i uheldigste tilfelle også en «slem rottefelle».

Mange konnerudsogninger visste at Ole holdt seg skjult på Konnerud, men ingen sa noe, det var en viss glorie rundt ham. Han dro ned til byen og solgte både sopelimer og orrfugl, og tjente noen skillinger. Det ble utlovet en dusør på 1200,-kr til den som kunne fange Ole Høiland, og «Tetenkara» lot seg friste. Kona til Ole Teten kom 31. august ned til politiet og sa at det var ordnet slik at de kunne ta Høiland om kvelden. Hele den dramatiske fangingen står detaljert beskrevet i Skogerboken og fant sted på «Brenna» nedenfor Baklia, og Høiland ble brakt via Drammen rådstue inn til Kristiania.

Hvordan gikk det med de som fanget ham?

Far og sønn Teten dro ned til byen og «tedde seg litt karslige», men folk var så rasende på dem at de holdt på å bli lynsjet. Far Teten kom seg inn på rådstuen, mens den unge måtte hoppe til vanns, ble fisket opp av en båtsmann og satt til lands på Strømsø. Folkemengden prøvde å følge etter, men politiet lot vindebroen gå opp. Mye dramatisk altså.

Belønning og dusør ble det ikke noe av, gamle Ole Teten fikk tre år og sønnen fikk et halvt år med straff for «maskepi» med Ole Høiland. Ole Tetens kone døde før han kom ut igjen, så han flyttet til en datter i Lier. Sønnen Nils ble en merket mann, og kunne skvette til side når han passerte noen i gaten. Da hadde noen gitt ham et spark eller en kommentar.

Baklia sto lenge ubebodd, ble kjøpt i 1844 av en viss John Gibser, som ikke fikk ført opp nye bygg. Da han dessverre ikke fikk ordnet seg med panthaverne, kom han på vann og brød. Husene ble stående øde, og det skal ha spøkt forskrekkelig der, sier Skogerboken.

Kvinnebedårer

En grunn til at Ole Høiland skal ha blitt kjent som en kvinnebedårer er at han ofte gjemte seg hos kvinner når han var på flukt, det ble tegnet et bilde av ham som en livsglad, kvinnekjær fri fugl, som utfordret øvrighetspersoner og offentlige strafferettsystemer. Han hadde et godt utseende, selv med flere arr både i ansiktet og på kroppen. Ringer i begge ørene. Det slås fast at han både var en svært kreativ og

fingerlem person. Til slutt på straff på Akershus var han så skuffet og nedbrutt over dem han hadde trodd var sine venner, men som bare ville ha pengene hans, at han tok sitt eget liv.

En fascinerende person

Klokke Allum som var dikter ved siden av sitt arbeid som lærer og klokke i Skoger og på Konnerud, skrev en vemodig skillingsvis om hvordan Ole Høiland ble forrådet og fanget. Selveste Henrik Wergeland ble som så mange andre i sin samtid fascinert av Ole Høilands skjebne, at han under pseudonymet Ola Graagut, skrev to lengre dikt om ham, ett i 1836 og ett i 1839.

Kilder: Skogerboken og Wikipedia

Låven er død – traktoren lever

Grensen mellom by og bygd er blitt vesentlig forskjøvet ettersom årene har gått.

Tekst: Asle Wang

Nordre Fjeld gårds beliggenhet vil vel ingen kalle Skoger, men det er uomtvistelig at gården før kommunesammenslåingen i 1964 lå i Skoger kommune. Det siste skikkelige sporet etter landbruk på Fjell, låven på Nordre Fjeld ble revet for få år siden. Inni denne fine låven sto det en like fin liten traktor. En Massey Ferguson 35X fra 1963. Traktoren som ensom og nedstøvet i 2015 ble overtatt av Motorhistorisk Klubb Drammen for en symbolsk sum, har bare gått drøyt tre tusen timer. Den er ikke lenger ensom, men lever et godt og rolig pensjonistliv på Norsk Motorhistorisk Senter sammen med andre gamle slitere. Den fikk selvfølgelig sine kjære leketøy; laster, freser og skjær.

Martin Daae var mannen som eide både gård og traktor. Om han kan man blant annet lese at han var grensekjentmann i Skoger kommune, og at han satt i styret for Fjellsveien og Ingvaldsåsen Vel. For artikkelforfatteren er det artig å lese navnene i det nevnte velet. Som lørdags- og ferievikar på Drammen Postkontor sin rute 5B på slutten av syttitallet bringer navnene fram minner fra ruta som startet i Solsvingen 52 og gikk ut til Fjellsveien 180 før det bar tilbake til blokkene på de tidligere jordene til blant annet Nordre Fjeld. Tror jeg fortsatt skal kunne å sortere denne strekningens post i riktig rekkefølge med noenlunde godt resultat. Nå var ikke alle

utover Fjellsveien så nøye med å bruke fullstendig adresse, men posten skulle fram på den tiden. Og den kom fram – jeg vet hvor dere bor.....

Om Martin Daae kjøpte sin Ferguson ny er usikkert, men sannsynlig. I Statens Vegvesens registre står det at den ble registrert på ham i 1969, men det kan muligens bero på at registrering av traktorer tidligere ikke var så nøye. Dokumentasjonen som medfulgte ved overdragelsen viser at Eikmaskin var selgeren. Lasteapparatet er levert av Stampe & Hals i Drammen, det forteller merkingen den dag i dag. Foruten instruksjonsbok og dele katalog ligger det ved tips og data-ark for så mangt. Det er massevis av brosjyrer for diverse utstyr,

det er tips om smarte løsninger ved drift langt til skogs, og det er tips om det vi i dag kaller HMS. Det hele vitner om en traktoreier som har hatt orden på sakene. Så skulle det heller ikke stort til før den røde skjønnheten etter mange års stillstand igjen var operativ. Gøy! å kjøre er den, den krever følsomme fingre på hydraulikken, men besvarer man det kravet så lyder den tillitsfullt førerens ordrer.

Traktoren som er et minne fra Skoger og Fjells landbrukshistorie er nå altså en del av samlingen på Norsk Motorhistorisk Senter i Skotselv. Der gjør den fortsatt nytte for seg både i snøhaugen, grushaugen og som trekkdyr ved behov. Den starter alltid, og som den observante leser iakttar så har man klart å beholde de gamle grønne landbruks-skiltene. Så må det bes om tilgivelse for at man i bekvemmelighetens- og sikkerhetens navn har montert moderne lys.

Grensekjentmann. Fjellsveien og Ingvaldsåsens Vel. Massevis av kjente navn.

Meld deg inn i historielaget

Hvis du melder deg inn i Skoger og Konnerud Historielag blir du en del av et aktivt lokalhistorisk og sosialt miljø. Du får medlemsbladet, Historielagsnytt to ganger i året – vår og høst. Du får også tilgang til vår bildesamling og dokumentarkiv via vår nettside. Medlemskapet koster bare 300 kroner i året (450 kroner for familiemedlemsskap). send med ditt navn, postadresse og e-postadresse til konto: 2310.21.21554
Skoger og Konnerud Historielag, Malmveien 15 3031 Drammen.

Du kan også Vippse til 104981 men husk å skriv navn, adresse og e-post, eller finn kontakter på vår hjemmeside, **www.skhist.no**. Kontakt kasserer **Tomm-Harald Andersen**, Mob. 932 14 216 eller **epost.tommharaldandersen@outlook.com**

Bruk vårt digitale arkiv

Alle har nå fri tilgang til bildene i vårt arkiv på <http://bilder.skhist.no/>.

Finner dere feil i opplysninger om bildene eller har noe å tilføye vil fotogruppa gjerne ha beskjed til foto@skhist.no.

Medlemmer kan søke om brukernavn og passord og får da utvidet tilgang til arkivet. Dette inkluderer nær alle tidligere utgaver av Historielagsnytt og mulighet til å legge bilder i en egen samling (lysbord) for lettere å finne tilbake til bilder.

Tilbakeblikk ...

Konnerud før i tida

Dette er niende utgave av Historielagsnytt hvor vi gjengir gamle tekstutdrag fra Drammens Tidende som Erik Grindrud har i sin samling. Vi startet i juni 1894 og er nå kommet til og med september 1961.

Erik Grindrud /bearbeidet av Per Runar Thoresen

Oktober 1961.

Det har vært «rikt fiske» i den sterkt nedtappede Stordammen på Konnerud siste uken. I realiteten blir tjernet nå fullstendig ryddet for fisk, og hensikten er å fjerne rovfisk og såkalt ugressfisk, slik at Stordammen kan bli et godt ørretvann.

Desember 1961.

Et firma i Oslo har utarbeidet planer for bebyggelse av det 47 mål store tomtearealet ved Lønnerud på Konnerud med til sammen 38 – 39 eneboliger. Det synes å kunne bli relativt rimelige hus og kommunen er interessert.

Desember 1962.

På Konnerud er det ca. 29 cm snø og fine skiløyper på åpen mark. Inne i skoghennet er det noe mindre, og skiløperne bør vise forsiktighet i utforkjøringene. Spesielt gode forhold er det i traktene ved Stegla og Kavlemyra. Løypene er preparert. Det er nok snø til å ta turen Austad- Kollan- Stegla.

Februar 1963.

Formannskapet i Skoger vedtok nylig at det fra 1. juli i år skal innføres tvungen renovasjon på Konnerud, og ønsker i denne forbindelse å gå inn for papirsekkssystemet. Skoger har i ca. ett år prøvet sekke-renovasjon, og på ledende hold innen kommunen mener man at denne har så mange fordeler at det bør satses på den.

Februar 1963.

Drammen Trekkhundklubb kan i år feire sin førtiårige beståen. Det er stor aktivitet i klubben, og i forrige uke ble det holdt et kurs på Konnerud der det foruten øvelser i terrenget også ble holdt instruksjonsforedrag. Blant de som har vært tilstede ved kurset er lederen for forswarets hundeskole, Leon Thorset.

April 1963.

Skoger Kommunestyre vedtok i sitt møte i går nye gatenavn. Mens det for et navns vedkommende ble vedtatt å utsette avgjørelsen til man får bragt full klarhet i hvordan det egentlig har seg med skrivemåten. Det gjelder en vei i Konnerudområdet som i forslaget fra komiteen har fått navnet Bochvold-veien, mens navnet andre steder er gjengitt som Brockvold.

April 1963.

Alle boligene på Lønnerud-feltet på toppen av Konnerudbakken er nå reist, og for en stor del av boligene pågår de siste arbeider før innflytting kan skje. Kontorsjef Brambani hos byggherren, Sinding Larsen & Rønne, forteller til DT og BB at man regner med at de første innflyttingene på feltet kan skje i løpet av mai. 1.mai vil den ene av boligene bli åpnet for publikum.

Et Drammens-firma skal møblere det fullt ferdig.

Mai 1963.

N.A.F's dameklubb hadde torsdag sitt siste møte før sommerferien på Lyngbråthen på Konnerud. Formannen fru Laila Sooterud ønsket velkommen og ledet møtet, og hadde

for øvrig flere overraskelser utover aftenen, som høstet bifall.

Juni 1963.

Søndagskolene i Strømsgodset har fellestur til SIF- HYTTA i morgen. Vi gleder oss og håper det kan bli en deilig søndag for hele familien. Foreldre, hjelp oss i søndagsskolens arbeide, så det kan bli et stort stevne.

Juni 1963.

Solbakken Pensjonat, Konnerud, Vi trenger stuepike fra St-hans. Husmødre kan gjerne søke.

Juni 1963.

Orientering på Konnerud: Ukens «torsdagsløp» gikk syd for Stegla. I det tunge terrenget som er her, hadde unge Arild Bjølgerud lagt to fine men krevende løyper. Postene i den korte løypa ga mange litt hodebry, men som så ofte før, så var det Dag Jonassen og Vidar Eskerud som var de første i mål. Den lange løypa ble en prøve på kondisjonsstyrken, og Terje Sommerstad viste seg igjen som den raskeste.

Juni 1963.

Arbeidet ved nybygget til Konnerud Skole vil føre til at skolen fra feriens slutt vil stå uten sløydlokaler i hele kommende skoleår. Av hensyn til nybyggets fremdrift må man ta i bruk sløydlokalene i byggeperioden, og byggekomiteen har vedtatt å ta saken opp med nærliggende Folkets Hus med sikte på å leie lokaler der til sløydundervisningen kommende skoleår.

Januar 1967.

Guttehopprennet, som Skiold arrangerte på Konnerud i går kom til å arte seg som rene Holmenkollrennet. I det vakre været hadde hundrevis, for ikke å si tusenvis, funnet veien opp til Steglevannet, og mange av turløperne benyttet anledningen til en visitt i bakken for å se våre yngste hoppere i aksjon.

Knalltilbud - bokpakker med lokal historie

Unikt innblikk i Konneruds
2-300 år gamle industrihistorie
fra den tid da det jobbet
4-500 personer i gruvedriften
og industrihistorien langs
Verkenselva.

1 valgfri bok kr 150,-
2 valgfrie bøker kr 250,-
Alle tre kr 350,-

Ring eller SMS til:
Per Runar Thoresen
Mobil 90881824
E-post: p-thores@online.no
Eller: post@skhist.no

Tur til Norøsk Bergverkmuseum og Kongsberg kirke

Lørdag 27. april arrangerte Historielaget tur til Norsk Bergverkmuseum og Kongsberg kirke. Hele 54 medlemmer deltok på det som virkelig ble en minnerik tur. Vi lærte masse om sølvgruvene og kirkens historie.

Tekst og foto: Øyvind Kaspersen

Det hele begynte med en trivelig busstur, med en liten «skarp» en» før avreise fra Konnerud og med allsang underveis.

Framme på Kongsberg ble det inntatt med-brakte boller og kaffe på plenen ved museet.

På museet ga guiden oss innblikk i gruvedrift gjennom 335 år. Han tok oss tilbake i tid til da Christian IV var konge av Danmark og Norge og Kongsberg var Norges nest største by.

Vi fikk høre mange av verkets dramatiske historier som f. eks bondeopprøret i 1540.

Vi ble vist og forklart bruken på en rekke modeller som viste foredlingsprosessene av sølv. Vi fikk også oppleve en imponerende samling av trådsølv som visstnok er verdens største.

Tilslutt ga guiden oss en skildring av hvordan skadde arbeidere ble reddet opp fra gruvene og ikke minst av den tids legekunst som var ganske barbarisk sett med nåtidens øyne.

De som valgte å rusle litt for seg selv kunne også beundre den utrolige omfangsrrike premiesamlingen til Kongsbergskiløpere.

Nærmere 5.000 premier, derav 6 olympiske medaljer og tilsammen 16 verdens-mesterskapsmedaljer og en rekke heders-bevisninger.

Etter besøket ble det servert velsmakende lunsj på Big Horn.

Så gikk turen videre til Kongsberg kirke.

Kateketen Tanja tok i mot oss og fortalte at kirken er den største barokk-kirken i Norge. Den har riktignok et svært enkelt eksteriør i mur, men har et desto rikere og overdådig rokokkointeriør.

De imponerende lysekronene ble produsert ved Nøstetangen Glasværk på slutten av 1700-tallet. Den største er hele tre meter høy. På lysarmene av glass henger det spir og pendler i klart, rødt og koboltblått glass. Det var glasskunstneren Heinrich Gottlieb Köhler som tegnet lysekronene. Lysekronene tennes visstnok normalt kun 11 ganger i løpet av året.

Kateketen kunne også fortelle at i kirketårnet befinner det seg en kjempestor klokke. Den veier 2,5 tonn og er blant de største her i landet.

Vi retter en stor takk til turkomiteen for en utrolig flott tur.

Returadresse:

Skoger og Konnerud Historielag
Malmveien 15, 3031 Drammen

VELKOMMEN

til disse arrangementene:

26.05. VESTSKOGDAGEN

- kl. 12.00 Seremoni ved bautasten,
kl. 13.00 Rønnehue åpner salget av vafler og kaffe
kl. 13.30 Foredrag: 'Skikongen Thorleif Haug -
til siste stavgang' ved Bent Lønne.
Thorleif Haug var Norges store skistjerne
tidlig på 1920-tallet. Han ble olympisk
mester på 18 km, 50 km og i kombinert i
de første vinterlekene i Chamonix i 1924.
Inngang kr.50,-, barn under 15 år er gratis
Grinda er oppe fra kl. 9.00-17.00.
Ta gjerne med noe å sitte på.

01.09. KULTURMINNEDAG

- kl. 12.00-16.00 åpent på Bygdesamlingen og Skjeldrumsaga
Gratis inngang, salg av vafler/kaffe mm.

11.10. BÅLKVELD m/visesanger Øivind Kristensen på Skjeldrumsaga

- kl. 19.00-22.00. Ta med egen mat/drikke (mulighet for å grille) og noe å sitte på.
Inngang kr. 100,-

24.10. HØSTMØTET på Sørvangen

- kl. 19.00 Foredrag om grev Herman Wedel Jarlsberg og hans familie av Carl Emil Vogt.
Enkel servering, loddsalg
Inngang kr. 100